

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av utlänningslagens 72 a § och lag om ändring av 72 § i en lag om ändring av utlänningslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att utlänningslagen och en lag om ändring av utlänningslagen (389/2023) ändras.

I propositionen föreslås det att det införs en separat inkomstgräns i fråga om uppehållstillstånd för arbetstagare och att inkomstgränsen fastställs genom förordning av statsrådet.

Lagförslag 1 i propositionen avses träda i kraft den 1 juni 2024. Lagförslag 2 i propositionen avses dock träda i kraft den 1 januari 2025, eftersom det hänför sig till den lagstiftning som gäller en omorganisering av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	3
3 Målsättning	3
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	3
4.1 De viktigaste förslagen.....	3
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	3
5 Alternativa handlingsvägar	3
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	3
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	3
6 Remissvar	3
7 Specialmotivering.....	4
7.1 Lagen om ändring av 72 a § i utlänningslagen.....	4
7.2 Lagen om ändring av 72 § i en lag om ändring av utlänningslagen.....	4
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	5
9 Ikraftträdande.....	5
10 Verkställighet och uppföljning	5
11 Förhållande till andra propositioner.....	6
11.1 Samband med andra propositioner.....	6
11.2 Förhållande till budgetpropositionen	6
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	6
LAGFÖRSLAG	7
Lag om ändring av 72 a § i utlänningslagen	7
Lag om ändring av 72 § i en lag om ändring av utlänningslagen	8
VALITSE KOHDE.....	10
PARALLELLTEXT	10
om ändring av.....	10
FÖRORDNINGSUTKAST	11
Startsrådets förordning om fastställande av inkomstgräns för uppehållstillstånd för arbete	11

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

1.2 Beredning

2 Nuläge och bedömning av nuläget

3 Målsättning

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

6 Remissvar

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om ändring av 72 a § i utlänningslagen

72 a §. Arbets- och näringsbyråns delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare. Det föreslås att en ny 5 punkt fogas till 1 mom. Utöver att säkerställa att utlänningens försörjning är tryggad ska arbets- och näringsbyrå när den fattar ett delbeslut förvissa sig om att sökandens lön överstiger den lönegräns som meddelats separat genom förordning av statsrådet. När gränsen för minimilönen fastställs bör det beaktas att arbetskraftsinvandringen ska stärka de offentliga finanserna och att tillgången på arbetskraft inte äventyras i onödan. Bedömningen kan exempelvis utgå ifrån att konsekvenserna för de offentliga finanserna granskas med hjälp av en livscykelberäkning som åtminstone beaktar nettobeloppet av inkomstöverföringarna. Tillgången på arbetskraft granskas enligt yrke och bransch och med beaktande av bristen på arbetskraft. Detta motsvarar vad som parallellt med detta lagprojekt granskas i en utredning (vad som är föremål för utredningen beskrivs i avsnitt 1.1 Bakgrund).

Det är inte tillräckligt att lönen uppfyller villkoret för lönegränsen, utan ansökan om uppehållstillstånd ska också i fortsättningen uppfylla också alla de andra allmänna villkor som krävs för beviljande av uppehållstillstånd för arbete, såsom att de arbetsvillkor som arbetsgivaren har avtalat om med arbetstagaren stämmer överens med gällande bestämmelser och kollektivavtalet i fråga eller, om det inte finns något kollektivavtal som ska tillämpas, svarar mot den praxis som gäller arbetstagare som är verksamma i motsvarande uppgifter på arbetsmarknaden (71 § i utlänningslagen).

Ändringarna görs för tydlighetens skull som en ändring av hela paragrafen, men det föreslås inte några ytterligare ändringar av de andra punkterna i 72 a § 1 mom. Paragrafens 2, 3 och 4 moment förblir oförändrade.

Det föreslås också att det till paragrafen fogas ett nytt 5 mom. som innehåller ett bemyndigande att utfärda förordning.

7.2 Lagen om ändring av 72 § i en lag om ändring av utlänningslagen

72 §. Upphållstillstånd för arbetstagare. Det föreslås att en ny 3 punkt fogas till 1 mom. Utöver att säkerställa att utlänningens försörjning är tryggad ska arbets- och näringsbyrå när den fattar ett delbeslut förvissa sig om att sökandens lön överstiger den lönegräns som meddelats separat genom förordning av statsrådet. När gränsen för minimilönen fastställs bör det beaktas att arbetskraftsinvandringen ska stärka de offentliga finanserna och att tillgången på arbetskraft inte äventyras i onödan. Bedömningen kan exempelvis utgå ifrån att konsekvenserna för de offentliga finanserna granskas med hjälp av en livscykelberäkning som åtminstone beaktar nettobeloppet av inkomstöverföringarna. Tillgången på arbetskraft granskas enligt yrke och bransch och med beaktande av bristen på arbetskraft. Detta motsvarar vad som parallellt med detta lagprojekt granskas i en utredning (vad som är föremål för utredningen beskrivs i avsnitt 1.1 Bakgrund).

Det är inte tillräckligt att lönen uppfyller villkoret för lönegränsen, utan ansökan om uppehållstillstånd ska också i fortsättningen uppfylla också alla de andra allmänna villkor som krävs för beviljande av uppehållstillstånd för arbete, såsom att de arbetsvillkor som arbetsgivaren har avtalat om med arbetstagaren stämmer överens med gällande bestämmelser och kollektivavtalet i fråga eller, om det inte finns något kollektivavtal som ska tillämpas, svarar mot den praxis som gäller arbetstagare som är verksamma i motsvarande uppgifter på arbetsmarknaden (71 § i utlänningslagen).

Ändringarna görs för tydlighetens skull som en ändring av hela paragrafen, men det föreslås inte några ytterligare ändringar av de andra punkterna i 72 § 1 mom. Bestämmelserna i 2 och 3 mom. förblir oförändrade.

Det föreslås också att det till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. som innehåller ett bemyndigande att utfärda förordning.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Förslaget omfattar ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet om en inkomstgräns i fråga om uppehållstillstånd för arbetstagare. Detta regleringssätt medger större flexibilitet för statsrådet att ändra inkomstgränsen om detta behövs med tanke på den offentliga sektorns finanser eller tillgången på arbetskraft.

Propositionen innehåller ett utkast till statsrådets förordning om fastställande av inkomstgränser för uppehållstillstånd för arbetstagare.

I och med omorganiseringen av arbetskraftsservicen fattar arbets- och näringsbyråerna från och med den 1 januari 2025 inte längre några delbeslut om uppehållstillstånd för arbetstagare, utan den uppgiften handhas av Migrationsverket. Av denna orsak upphävs 72 a § i utlänningslagen från och med den 1 januari 2025 och bestämmelsen om bemyndigandet att utfärda förordning om fastställandet av inkomstgränser föreslås bli införd i 72 § i den lagen. Därför bör den förordning som nu föreslås upphävas och utfärdas på nytt så att den börjar gälla den 1 januari 2025. Innehållet bör dock i stort sett vara detsamma som i det utkast till förordning som utgör bilaga till denna proposition.

I 1 § till den föreslagna förordningen ingår bestämmelser om förfarandet för fastställande av inkomstgränsen. Det föreslås att vid fastställandet av inkomstgränsen bör beaktas vilka konsekvenser detta har för tillgången på arbetskraft och på de offentliga finanserna. Arbetskraftstillgången får inte begränsas mer än vad som behövs för att stärka de offentliga finanserna.

I 2 § föreslås det en bestämmelse om inkomstgränsen för uppehållstillstånd för arbetstagare, som föreslås bli fastställd till 1 600 euro. I bedömningen ska ingen hänsyn tas till eventuella lönetillägg eller semesterersättningar (t.ex. lön under semester, semesterersättning). Lönen ska överstiga lönegränsen utan tillägg. Om arbetsgivaren redan i förväg kan garantera lönetilläggen utöver grundlönen, kan tilläggen i enskilda fall beaktas vid bedömningen av arbetstagarens utkomst. Om det inom en viss bransch enbart utförs nattarbete, kan regelbundna tillägg för kvälls- och nattarbete beaktas vid bedömningen. Naturaförmåner, såsom kost- eller bostadsförmån eller förmån med fritt uppehälle, kan beaktas i enlighet med sitt beskattningsvärde. Naturaförmåner kan antingen ingå i arbetstagarens lön eller utgöra ett tillägg till penninglönen. Naturaförmånernas beskattningsvärde ska vara i överensstämmelse med Skatteförvaltningens beslut om grunderna för beräkning av naturaförmåner.

I 3 § föreskrivs det om förordningens ikraftträdande.

9 Ikraftträdande

10 Verkställighet och uppföljning

11 Förhållande till andra propositioner

11.1 Samband med andra propositioner

11.2 Förhållande till budgetpropositionen

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 72 a § i utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen (301/2004) 72 a §, sådan den lyder i lag 216/2023, som följer:

72 a §

Arbets- och näringsbyråns delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare

Arbets- och näringsbyrån fattar efter ansökan ett delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare och ska för ändamålet

1) utreda möjligheten att med beaktande av de riktlinjer som avses i 72 b § inom rimlig tid få sådan arbetskraft som lämpar sig för det aktuella arbetet och som står till förfogande på arbetsmarknaden,

2) se till att beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare inte hindrar en person som avses i 1 punkten att få arbete,

3) säkerställa att de utredningar som fogats till ansökan stämmer överens med 71 § 1 och 2 punkten,

4) säkerställa att utlänningsförsörjning är tryggad i enlighet med 71 § 3 punkten,

5) säkerställa att den lön som betalas till utläningen inte understiger den minimnivå som fastställs genom statsrådets förordning. När minimnivån fastställs ska det beaktas att arbetskraftsinvandringen ska stärka de offentliga finanserna och att tillgången på arbetskraft inte äventyras i onödan.

Om ansökan om fortsatt tillstånd gäller samma bransch som den som sökandens uppehållstillstånd gäller när ansökan görs eller, om den inte gäller samma bransch och utläningen har arbetat minst nio månader med stöd av ett uppehållstillstånd för arbetstagare tillämpas inte 1 mom. 1 och 2 punkten.

Om delbeslutet är positivt, anges det i beslutet för vilken tid uppehållstillstånd för arbetstagare får beviljas, om arbetet är tidsbegränsat eller kontinuerligt och om uppehållstillståndet för arbetstagare berättigar till anställning inom en bransch eller flera.

Behöriga arbets- och näringsbyråer som fattar delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare är arbets- och näringsbyråerna i de viktigaste kommunerna med tanke på rörligheten för utländsk arbetskraft. De ovan avsedda kommunerna anges genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

Närmare bestämmelser om den i 1 mom. 5 punkten avsedda minimnivån och fastställandet av den utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 72 § i en lag om ändring av utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ändring av utlänningslagen (389/2023) 72 § som följer:

72 §

Uppehållstillstånd för arbetstagare

En utlänning beviljas på ansökan uppehållstillstånd för arbetstagare och före det ska man

1) utreda möjligheten att med beaktande av de riktlinjer som avses i 72 b § inom rimlig tid få sådan arbetskraft som lämpar sig för det aktuella arbetet och som står till förfogande på arbetsmarknaden,

2) se till att beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare inte hindrar en person som avses i 1 punkten att få arbete,

3) säkerställa att den lön som betalas till utlänningen inte understiger den miniminivå som fastställs genom statsrådets förordning. När miniminivån fastställs ska det beaktas att arbetskraftsinvandringen ska stärka de offentliga finanserna och att tillgången på arbetskraft inte äventyras i onödan.

Om en ansökan om fortsatt tillstånd gäller samma bransch som den som sökandens uppehållstillstånd gäller när ansökan görs eller, om den inte gäller samma bransch och utlänningen har arbetat minst nio månader med stöd av ett uppehållstillstånd för arbetstagare, tillämpas inte 1 mom. 1 och 2 punkten.

Om beslutet är positivt, anges det i beslutet en eller flera branscher där uppehållstillståndet för arbetstagare berättigar till anställning.

Närmare bestämmelser om den i 1 mom. 3 punkten avsedda miniminivån och hur den fastställs utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

Helsingfors den 20xx

Statsminister

Petteri Orpo

Arbetsminister Arto Satonen

1.

Lag

om ändring av

I enlighet med riksdagens beslut:

Gällande lydelse

[Text] # §

Föreslagen lydelse

[Text] # §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om fastställande av inkomstgräns för uppehållstillstånd för arbete

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av 72 a § 5 mom. i utlänningslagen (301/2004), sådan den lyder i lag 2016/2023:

1 §

Förfarande för fastställande av inkomstgränser

Vid fastställandet av inkomstgränsen för uppehållstillstånd för arbetstagare ska konsekvenserna för tillgången på arbetskraft och de offentliga finanserna beaktas. Arbetskraftstillgången får inte begränsas mer än vad som behövs för att stärka de offentliga finanserna.

2 §

Inkomstgräns för uppehållstillstånd för arbetstagare

Den inkomstgräns som utgör villkor för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare är 1 600 euro i månaden.

3 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .